

Wiesław Szuta, *Potrójnie o sumieniu*, Kraków: Wydawnictwo PETRUS 2013, ss. 192. ISBN: 978-83-7720-114-5.

Recenzowana książka autorstwa doktora Wiesława Szuty, Kierownika Zakładu Nauk Społecznych i Humanistycznych Wydziału Zdrowia i Rekreacji Wyższej Szkoły Medycznej w Sosnowcu, odnosi się do tych zagadnień, które w sposób świadomy lub nieświadomy dotyczą każdego człowieka. Taką powszechną, wewnętrzną sferą ludzkiej moralności jest sumienie. W przedmowie do książki prof. Stanisław Ziemiański SJ zauważa, że odniesienia do sumienia towarzyszą nam w codziennych rozmowach, przy czym odnosimy się w nich zarówno do sumienia własnego, jak i do sumienia innych. Często też używa się słowa „sumienie” bez głębszej wiedzy co do jego znaczenia (por. s. 5-10). Książka Wiesława Szuty może prowokować do głębszej refleksji nad zagadnieniami związanymi z sumieniem, a jednocześnie rozjaśniać niejednoznaczne rozumienie samego słowa „sumienie”. Oprócz przedmowy i właściwych rozdziałów książka zawiera również kilkustronicowy wstęp Autora publikacji, zakończenie, przypisy, wykaz skrótów, bibliografię, streszczenie w języku polskim i angielskim oraz spis treści.

Z informacji zawartej na tylnej stronie okładki dowiadujemy się, że książka ma charakter analityczno-rekonstrukcyjny, i rzeczywiście taką funkcję, w określonym przez Autora zakresie, dobrze spełnia. Tytuł książki *Potrójnie o sumieniu* można rozumieć w ten sposób, że zagadnienia związane z sumieniem ujęte są w ramy pewnych propozycji rozstrzygnięć moralnych autorstwa trzech polskich etyków: prof. Tadeusza Ślipki SJ, prof. Tadeusza Styczenia SDS oraz prof. Andrzeja Szostka MIC. Tych trzech znaczących filozofów moralności łączy wspólna płaszczyzna rozważań etycznych – tomizm oraz chrześcijański personalizm. Autor książki w swej wędrówce po zawiłościach moralnych dylematów, obierając za przewodników te trzy znaczące postacie etyki chrześcijańskiej, starał się wyłuskać najbardziej wartościowe elementy ich dorobku naukowego i wskazać czytelnikowi na kluczowe rozstrzygnięcia w kwestii sumienia. Nie omieszkał przy tym przybliżyć czytelnikowi sylwetek filozofów, których poglądy referuje. W przedostatnim zaś rozdziale przedstawianej publikacji znajdziemy podsumowanie trzech opisów sumienia dokonanych przez prezentowanych czytelnikowi filozofów. Dodatkowo analiza i re-

konstrukcja poglądów filozofów stanowi dla doktora Szuty punkt wyjścia do własnych refleksji i przemyśleń, co też uczynił – co prawda dość skrótowo – w ostatnim rozdziale książki (s. 127-145). W przedstawionych tam rozważaniach oprócz poglądów omówionych w poprzednich rozdziałach Wiesław Szuta uwzględnia również definicję „sumienia” prof. Tadeusza Biesagi SDB. W tym rozdziale Autor zawarł definicje sumienia jako „złożonego zjawiska wewnętrznego o charakterze moralnym, w którym decydującą rolę odgrywa rozum i wola, wspomagane uczuciem” (s. 187). Jak zauważa: „Sumienie jest tym miejscem w strukturze ludzkiego bytu, gdzie podejmuje się autonomiczną decyzję dotyczącą konkretnego czynu; według tego czy jest on zgodny z normą moralną, czy od niej odbiega. W czasach dzisiejszych zdolność do dokonywania dojrzałego wyboru między wartościami niejednokrotnie ambiwalentnymi i podawanymi nam w formie sprytnie zakamuflowanej jest szczególnie ważna. Od sumienia oczekujemy właściwej odpowiedzi na pytanie: *jak postępować, jak żyć etycznie?*” (s. 15). Czytelnik, w ślad za Autorem, sam może próbować określić rolę tego „kompasu”, jakim jest sumienie, w naprowadzaniu na dobro i prawdę moralną w naszym codziennym życiu.

Recenzowaną książkę można uznać za dobry wstęp do zagadnień synejdezyologicznych zarówno dla studentów filozofii i teologii, jak i osób, które na co dzień nie zajmują się tego typu zagadnieniami. To też stanowi o wartości tej publikacji. Ma ona również wartość dlatego, że Autor nawiązuje wprost do wybitnych polskich etyków, których osiągnięcia i dorobek naukowy sięgają daleko poza granice kraju.

Na zakończenie warto podkreślić zalety edytorskie książki. Jest ona ładnie wydana, a układ rozdziałów przejrzysty. Jak już wspomniano, książkę przedmową opatrzył prof. Stanisław Ziemiański SJ, który wraz z prof. Ireneuszem Świtałą jest też recenzentem wydawniczym prezentowanej publikacji.

Rafał Kupczak

Dan Zahavi, *Fenomenologia Husserla*, tł. Marek Świąch, Kraków: Wydawnictwo WAM, 2012, ss. 208. ISBN: 978-83-7505-760-7.

Edmund Husserl jest jednym z najważniejszych i najbardziej wpływowych filozofów XX wieku. Gdy w 1913 r. wydał *Idee czystej fenomenologii i fenomenologicznej filozofii* – swoje najważniejsze dzieło, mające stanowić wprowadzenie do fenomenologii transcendentnej – nie został zrozumiany nie tylko przez współczesnych mu filozofów, ale także przez najbliższych uczniów. W następnych latach, do końca swojej drogi filozoficznej, próbował napisać dzieło, próbując odeprzeć jej idealistyczne interpretacje, które mogłyby wprowadzić czytelnika w istotę fenomenologii, jej metod, analiz oraz wyników. Pomimo że samemu twórcy fenomenologii nie udało się napisać pożądanego (i może też porządnego) wstępu, to od wielu lat pojawiają się monografie mające w końcu uzupełnić